

Bir Literatürün Doğuşu, Gelişimi Ve Muhafazası: Hicri İlk İki Asırda Siyer | Esra Köşeli

İDE AKADEMİ | DÖNEM ÖDEVİ 2021-2022

Müslümanlar siyer malzemesi üretmeye ne zaman başlamışlardır?

Müslümanların Hz. Muhammed'in hayatına yönelik olayları ve detayları bilme arzularının henüz çok erken dönemlerde başladığı düşünülür. [13] Aslında bu durum ilk dönem İslam toplumunda Hz. Muhammed'in ne kadar önemli bir role sahip olduğuyla doğrudan alakalıdır. Peygambersizliğe alışık olmayan bir toplum için onun hayatına dair detayların bilmeyenler tarafından merak edilmesi, bilenler tarafından ise konuşulması ve anlatılması çok normal bir reaksiyondur. Peygambere olan düşkünlüğüyle tanınan bu toplumun onun hatırasını canlı tutma isteği ve çabası neticesinde bilinenlerin sözlü nakli ve her ne kadar kısıtlı olsa da yazılı kaydına dair ilk nüveler sahabeler döneminde oluşmaya başlamıştır. [14]

Sözlü geleneğin hâkim olduğu Arap toplumunda ilk siyer ve meğazi aktarımlarının ve muhafazasının Peygamber henüz yaşarken şifahi olarak yapılmaya başlandığı düşünülmektedir. [15] Bazı tarihçilere göre Müslümanlarda tarih yazımının ilk formunu "haber" oluşturmaktadır. Müslümanlar içerisinde "haber" formunda aktarımının ilk örnekleri âlimlerin şahsi not defterleri olmuştur. [16] Bu sayfaların en eski örneklerinde beklenene göre Hz. Muhammed'in biyografisine yönelik veriler, dağınık vaziyette, kronolojiden uzak bir şekilde bulunmaktaydı. Muhtemelen Hz. Muhammed'in hayatına yönelik bilgileri ihtiva eden bu defterler siyere dair ilk verilerin muhafazasında çok önemli bir rol oynamışlardır. [17]

Arapça terminoloji üzerinden düşünüldüğü zaman kitap kelimesi bir anlamda taslaklar, notlar, sayfalar vb. gibi bütün yazılı materyali kapsar. Bu da sözlü gelenekten yazılı geleneğe İslam dünyasının nasıl geçiş yaptığını anlamamızı bir şekilde zorlaştırmaktadır. Bu sebeple Gregor Schoeler'in hadis materyallerinin şifahlıktan yazılı metinlere geçiş sürecini açıklamak için kullandığı Yunanca orijinli iki kelimenin – hypomnema ve syngamma – siyer için de kullanılması gerektiğini düşünüyoruz. [18] Bu şekilde yazılı materyalin doğasını anlamamız kolaylaşabilir ve serüveni daha net görebiliriz. Bu iki kelimedenden hypomnema bireysel kullanım için oluşturulmuş bütün şahsi yazılı materyal ve kayıtları anlatır. Yani ilk siyer içeriklerinin yazılı olduğu not defterleri ve sahifeler; hocaların öğrencilerinin derslerde tuttuğu notlar hypomnema'dır. Öte yandan syngamma halkın kullanımına sunulmuş, bir anlamda hocanın bizatihi kendisi tarafından yayınlanmak için yazılmış bütün yazılı metinleri anlatır. [19] İslam toplumundan bu sebeple bir anda syngamma tarzında yazılmış metinler beklemek ve şifâhi kültürün de içerisinde taşıdığı yazılı elementlerin varlığını yok saymak çok doğru olmayacaktır. Bu manada ilk bir buçuk asırda sadece sözlü geleneğin hâkim olduğu yanılgısından sıyrılmamız gerekir. [20]

Bazı tarihçilere göre siyer ve meğaziye yönelik bilgiler hadis materyalleri arasında muhafaza edilmişti. Yani bir ilim olarak hadis başka bir ilmin doğuşuna sebep olmuştu. [21] Günümüzde bu iki ilmin birbirini daha sonraları etkileyen yönleri olmasına rağmen aslında birbirinden bağımsız olarak meydana geldiğini düşünenler de vardır. [22] Yine de İslam tarihçilerinin ilk neslini hadis âlimlerinin oluşturması bu iki ilim dalı arasındaki kardeşliğe işaret etmektedir. [23] Hadis âlimlerinin siyere ilgi duymasındaki motivasyonlardan biri de ellerinde parçalar halinde bulunan malzemenin kapsamlı bir peygamber yaşamı çerçevesi çizmiyor oluşundan da kaynaklanıyor olabilir. Onlar belki de peygamberin yaşamını bütünsel olarak görmek istemişlerdi.

Siyer literatürünün içeriklerinin ilk olarak Medine'de oluşturulmaya başlaması da tesadüfi değildir. Hz. Muhammed'in Hicret sonrası bütün ömrünü beraber geçirdiği bu toplum, onun yaşayan örneğini tecrübe etmişti. Hicri birinci asır boyunca elde ettikleri verileri zamana, mekâna ve kronolojiye göre düzenleme girişimlerinde bulunanlar da Medine Ekolü'nün âlimleriydi. [24] Halifeler döneminde de devlet arşivlerinin mevcudiyeti, siyer malzemesini muhafaza etmiş ve Hz. Muhammed zamanından kalma anlaşma metinlerine ulaşımı da mümkün kılmıştı. Zühri'nin (ö.124/742) eserini kaleme alırken devlet arşivlerinden faydalanmış

oluşu da bu durumun kanıtı niteliğindedir. [25]

Siyer malzemesinin muhafazasında baba-oğul, hoca-öğrenci ilişkileri önemli bir yer işgal etmektedir. İlk siyer tarihçilerinin babalarının sahabeden oluşu da bir anlamda bize bunu gösterir. Örneğin ilk siyer müelliflerinden Abdullah b. Abbas (ö.78/697) , Hz. Muhammed'in amcasının oğlu; Urve b. Zübeyr (ö.94/713) de yine sahabeden Zübeyr b. el-Avvam'ın oğludur. Urve b. Zübeyr'in meğazi ilmini asıl başlatan kişi olduğu düşünülür. [26] Çünkü o, Hz. Muhammed'in hayatına yönelik materyali ilk sınıflandıran kişidir. [27] Urve'nin öğrencilerinden biri olan İbn Şihâb el-Zühri (ö.124/742) zamanına gelindiğinde ise siyer yazımı artık çok farklı bir boyut kazanacaktır. Zühri Kitab el-Meğazi isimli kitabıyla Hz. Muhammed'in hayatını konularına göre yazan ilk kişi olmuştur. Ondan sonra gelecek olan İslam tarihçileri çalışmalarında Zühri'ye dayanarak hareket edeceklerdir. [28] Zühri'nin en önde gelen ve siyer yazıcılığını farklı bir boyuta taşıyan öğrencisi ise İbn İshak'tır.(ö.150/767) [29] İbn İshak hem Zühri'den hem de döneminin büyük muhaddislerinden malzeme toplayarak ve ilim yolculukları yaparak materyallerini genişletmiştir. [30] Neticede yazmış olduğu Kitabü'l Mübteda' ve'l Meb'as ve'l Meğazi isimli kitabında öncelikle peygamberler tarihini yazmış daha sonra da Hz. Muhammed'in hayatını Zühri'den aldığı temel üzerinden, kıssalar, şiirler ve İsrailiyyat ile genişleterek kendisinden sonra gelecek bütün nesillere bir siyer yazım tarzı miras bırakmıştır. [31]

Yukarıda da belirttiğimiz gibi siyer ilminin gelişimi ve muhafazasında hoca-öğrenci ilişkisi kilit bir rol oynamaktadır. Öğrenciler hocalarından aldıkları geleneği bir adım öteye taşıyarak kendileri hoca olmuş ve öğrenciler yetiştirmişlerdir. Bu şekilde hem malzeme muhafaza edilmiş hem de kümülatif bir ilerlemeyle siyer ilmi nihai şekline doğru yolculuk etmiştir. Hicri ilk iki asrın siyer ilmi için temelde taşıdığı kritik rol burada ortaya çıkmaktadır. Henüz çok erken bir tarihte bir bilim ana hatlarıyla gelişimini bu şekilde ortaya koymuştur.

Sonuç

Bir peygamber olarak Hz. Muhammed'in hayatı, Müslümanlar için her zaman bir odak noktası olmuştur. Sadece Hz. Muhammed'den sonra gelen nesiller değil, birlikte yaşamış olduğu insanlar da onun hayatına dair bu meraklarını daima diri tutmuşlardır. Hz. Muhammed'in lider/peygamber oluşu, Kur'an tarafından rehber ve itaat edilmesi gereken bir şahsiyet olarak gösterilmesi, ayetlerin gönderilme sebeplerinin daha iyi kavranması ve verilecek hükümlerin onun hayatını ve uygulamalarını referans alması gibi sebeplerden dolayı Müslümanlar nezdinde hayatının bilinmesi bir zorunluluk haline gelmiştir. Tarihi süreç Müslümanların bu zorunluluğa dair bilinci henüz Peygamber yaşarken – sahabe döneminde – kazandıkları ve onun vefatından sonra da geliştirip sonraki nesillere aktarma arzusunda olduklarını göstermektedir.

Müslümanların siyer literatürüne dair çok uzun bir dönem yalnızca şifahi yolla aktarım yaptığını düşünmek bir yanılgı olacaktır. Her ne kadar düşündüğümüz manada kitap yazımı ilerleyen zamanlarda gerçekleşmiş olsa da yazılı metinler olarak şahsi sahifeler, öğrencilerin dersler sırasında tutmuş oldukları notlar, devlet arşivleri ve anlaşma metinleri sahabe döneminde dahi kullanılmaktaydı. Neticede bu şahsi gayelere hizmet eden malzeme zaman içerisinde kamusallaştırılarak herkesin kullanımına imkân verecek şekilde kitaplara dönüşmüştür. Yani Müslümanlar bir anda şifahi aktarımı terk ederek kitaplar yazmaya başlamamışlardır.

İlk siyer müelliflerinin eserleriyle beraber de siyer literatürü nihai şekline ulaşma yolunda bir yazım sürecine girmiştir. Bu süreçte, Urve b. Zübeyr (ö.94/713) tarafından siyer materyalleri sınıflandırılmış, İbn Şihâb el-Zühri (ö.124/742) tarafından konularına göre siyer yazımı başlamıştır. Zühri'nin öğrencisi İbn İshak (ö.150/767) ise seleflerinden gelen bu siyer birikimini peygamberler tarihi, kıssalar, şiirler ve İsrailiyyat ile genişleterek haleflerine bir siyer yazım tarzı miras bırakılmıştır.

BİBLİYOGRAFYA Aycan, İrfan. "Urve b. Zübeyr." In Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi , 42:183–85. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2012. Fayda, Mustafa. "Siyer Sahasındaki İlk Telif Çalışmaları." In Uluslararası Birinci İslam Araştırmaları Sempozyumu , 357–66. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, 1985. ———. "Siyer ve Megâzî." In Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi , 319–24. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2009. Görke, Andreas. "The Relationship between Maghâzî and Hadîth in Early Islamic Scholarship." Bulletin of the

School of Oriental and African Studies 74, no. 2 (2011): 171–85.

<https://doi.org/10.1017/S0041977X11000012>. Jones, J. "The Maghazi Literature." In *Arabic Literature to the End of the Umayyad Period*, edited by A. Beeston, T. Johnstone, R. Serjeant, and G. Smith, 344–51.

Cambridge: Cambridge University Press, 1983. Kapar, Mehmet Ali. "Eyyâmü'l-Arab." In *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, 14–16. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1995. Kister, M. J. "The Sirah Literature." In *Arabic Literature to the End of the Umayyad Period*, edited by A. Beeston, T. Johnstone, R. Serjeant, and G. Smith, 352–67. Cambridge: Cambridge University Press, 1983.

<https://doi.org/10.1017/chol9780521240154.019>. Mujani, Wan Kamal. "Review of Traditional Sirah Literature: Early Sources of Sirah." *Jurnal Usuluddin* 25 (2007): 45–59.

http://apium.um.edu.my/journals/journal_usul/No_Usul.php. Öz, Şaban. "İlk Siyer Kaynakları ve Müellifleri." Ankara Üniversitesi, 2006. Özdemir, Mehmet. "Siyer Yazıcılığı Üzerine." *Milel ve Nihal: İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi* 4, no. 3 (2007): 129–62. Rosenthal, Franz. *A History of Muslim Historiography*. Proceedings of the American Philosophical Society. Second. Leiden: E. J. Brill, 1968. Schoeler, Gregor. *The Biography of Muhammad: Nature and Authenticity*. Edited by James E. Montgomery. The Biography of Muhammad: Nature and Authenticity. Routledge Taylor & Francis Group, 2010.

<https://doi.org/10.4324/9780203850060>. Şeşen, Ramazan. *Müslümanlarda Tarih-Coğrafya Yazıcılığı*. İstanbul: İSAR Vakfı Yayınları, 1998. Sezgin, M. Fuad. "İslâm Tarihinin Kaynağı Olmak Bakımından Hadisin Ehemmiyeti." *İslâm Tetkikleri Enstitüsü Dergisi* 2, no. 1 (1956): 19–36. Utku, Nihal Şahin. "Biyografik Tarih Yazımı İçinde Siyer." *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 44 (2013): 263–90.

<https://doi.org/10.15370/muifd.34916>. [1] Mustafa Fayda, "Siyer ve Megâzî," *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2009), 319. [2] J. Jones, "The Maghazi Literature," *Arabic Literature to the End of the Umayyad Period*, ed. A. Beeston (Cambridge: Cambridge University Press, 1983), 344. [3] Jones, "The Maghazi Literature," 344; Mustafa Fayda, "Siyer Sahasındaki İlk Telif Çalışmaları," *Uluslararası Birinci İslam Araştırmaları Sempozyumu* (İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, 1985), 357; Şaban Öz, "İlk Siyer Kaynakları ve Müellifleri" (Ankara Üniversitesi, 2006), 23. [4] Öz, "İlk Siyer Kaynakları ve Müellifleri," 24. [5] Nihal Şahin Utku, "Biyografik Tarih Yazımı İçinde Siyer," *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 44 (2013): 270, <https://doi.org/10.15370/muifd.34916>. [6] Franz Rosenthal, *A History of Muslim Historiography*, Proceedings of the American Philosophical Society, Second (Leiden: E. J. Brill, 1968), 101. [7] M. J. Kister, "The Sirah Literature," *Arabic Literature to the End of the Umayyad Period*, ed. A. Beeston, T. Johnstone, R. Serjeant. (Cambridge: Cambridge University Press, 1983), 353,

<https://doi.org/10.1017/chol9780521240154.019>. [8] Mehmet Ali Kapar, "Eyyâmü'l-Arab," in *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1995), 14-15. [9] Jones, "The Maghazi Literature.", 344. [10] Fayda, "Siyer ve Megâzî.", 320; Öz, "İlk Siyer Kaynakları ve Müellifleri," 28-29. [11] Öz, "İlk Siyer Kaynakları ve Müellifleri." [12] Kister, "The Sirah Literature." 355. [13] Fayda, "Siyer ve Megâzî", 320; M. Fuad Sezgin, "İslâm Tarihinin Kaynağı Olmak Bakımından Hadisin Ehemmiyeti," *İslâm Tetkikleri Enstitüsü Dergisi* 2, no. 1 (1956): 19. [14] Fayda, "Siyer ve Megâzî"; Wan Kamal Mujani, "Review of Traditional Sirah Literature: Early Sources of Sirah," *Jurnal Usuluddin* 25 (2007): 46,

http://apium.um.edu.my/journals/journal_usul/No_Usul.php. [15] Jones, "The Maghazi Literature.", 344. [16] Rosenthal, *A History of Muslim Historiography*, 66. [17] Ramazan Şeşen, *Müslümanlarda Tarih-Coğrafya Yazıcılığı* (İstanbul: İSAR Vakfı Yayınları, 1998), 21. [18] Gregor Schoeler, *The Biography of Muhammad: Nature and Authenticity*, ed. James E. Montgomery, (Routledge Taylor & Francis Group, 2010), <https://doi.org/10.4324/9780203850060>. [19] Schoeler, *The Biography of Muhammad: Nature and Authenticity*. [20] Fayda, "Siyer Sahasındaki İlk Telif Çalışmaları," 359. [21] Kister, "The Sirah Literature," 352. [22] Andreas Görke, "The Relationship between Maghâzî and Hadîth in Early Islamic Scholarship," *Bulletin of the School of Oriental and African Studies* 74, no. 2 (2011): 185,

<https://doi.org/10.1017/S0041977X11000012>. [23] Şeşen, *Müslümanlarda Tarih-Coğrafya Yazıcılığı*, 21. [24] Şeşen, *Müslümanlarda Tarih-Coğrafya Yazıcılığı*, 20. [25] Şeşen, *Müslümanlarda Tarih-Coğrafya Yazıcılığı*, 24. [26] İrfan Aycan, "Urve b. Zübeyr," in *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Türkiye Diyanet Vakfı

Yayınları, 2012), 185. [27] Jones, "The Maghazi Literature," 345; Schoeler, *The Biography of Muhammad: Nature and Authenticity*, 22. [28] Jones, "The Maghazi Literature," 345. [29] Fayda, "Siyer ve Megâzî," 322. [30] Şeşen, *Müslümanlarda Tarih-Coğrafya Yazıcılığı*, 27. [31] Mehmet Özdemir, "Siyer Yazıcılığı Üzerine," *Milel ve Nihal: İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi* 4, no. 3 (2007): 133; Fayda, "Siyer ve Megâzî," 322.

BİBLİYOGRAFYA

Aycan, İrfan. "Urve b. Zübeyr." In *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, 42:183–85. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2012. Fayda, Mustafa. "Siyer Sahasındaki İlk Telif Çalışmaları." In *Uluslararası Birinci İslam Araştırmaları Sempozyumu*, 357–66. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, 1985. ———. "Siyer ve Megâzî." In *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, 319–24. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2009. Görke, Andreas. "The Relationship between Maghâzî and Hadîth in Early Islamic Scholarship." *Bulletin of the School of Oriental and African Studies* 74, no. 2 (2011): 171–85. <https://doi.org/10.1017/S0041977X11000012>. Jones, J. "The Maghazi Literature." In *Arabic Literature to the End of the Umayyad Period*, edited by A. Beeston, T. Johnstone, R. Serjeant, and G. Smith, 344–51. Cambridge: Cambridge University Press, 1983. Kapar, Mehmet Ali. "Eyyâmü'l-Arab." In *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, 14–16. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1995. Kister, M. J. "The Sîrah Literature." In *Arabic Literature to the End of the Umayyad Period*, edited by A. Beeston, T. Johnstone, R. Serjeant, and G. Smith, 352–67. Cambridge: Cambridge University Press, 1983. <https://doi.org/10.1017/chol9780521240154.019>. Mujani, Wan Kamal. "Review of Traditional Sirah Literature: Early Sources of Sirah." *Jurnal Usuluddin* 25 (2007): 45–59. http://apium.um.edu.my/journals/journal_usul/No_Usul.php. Öz, Şaban. "İlk Siyer Kaynakları ve Müellifleri." Ankara Üniversitesi, 2006. Özdemir, Mehmet. "Siyer Yazıcılığı Üzerine." *Milel ve Nihal: İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi* 4, no. 3 (2007): 129–62. Rosenthal, Franz. *A History of Muslim Historiography*. Proceedings of the American Philosophical Society. Second. Leiden: E. J. Brill, 1968. Schoeler, Gregor. *The Biography of Muhammad: Nature and Authenticity*. Edited by James E. Montgomery. The Biography of Muhammad: Nature and Authenticity. Routledge Taylor & Francis Group, 2010. <https://doi.org/10.4324/9780203850060>. Şeşen, Ramazan. *Müslümanlarda Tarih-Coğrafya Yazıcılığı*. İstanbul: İSAR Vakfı Yayınları, 1998. Sezgin, M. Fuad. "İslâm Tarihinin Kaynağı Olmak Bakımından Hadisin Ehemmiyeti." *İslâm Tetkikleri Enstitüsü Dergisi* 2, no. 1 (1956): 19–36. Utku, Nihal Şahin. "Biyografik Tarih Yazımı İçinde Siyer." *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 44 (2013): 263–90. <https://doi.org/10.15370/muifd.34916>. [1] Mustafa Fayda, "Siyer ve Megâzî," *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2009), 319. [2] J. Jones, "The Maghazi Literature," *Arabic Literature to the End of the Umayyad Period*, ed. A. Beeston (Cambridge: Cambridge University Press, 1983), 344. [3] Jones, "The Maghazi Literature," 344; Mustafa Fayda, "Siyer Sahasındaki İlk Telif Çalışmaları," *Uluslararası Birinci İslam Araştırmaları Sempozyumu* (İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, 1985), 357; Şaban Öz, "İlk Siyer Kaynakları ve Müellifleri" (Ankara Üniversitesi, 2006), 23. [4] Öz, "İlk Siyer Kaynakları ve Müellifleri," 24. [5] Nihal Şahin Utku, "Biyografik Tarih Yazımı İçinde Siyer," *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 44 (2013): 270, <https://doi.org/10.15370/muifd.34916>. [6] Franz Rosenthal, *A History of Muslim Historiography*, Proceedings of the American Philosophical Society, Second (Leiden: E. J. Brill, 1968), 101. [7] M. J. Kister, "The Sîrah Literature," *Arabic Literature to the End of the Umayyad Period*, ed. A. Beeston, T. Johnstone, R. Serjeant. (Cambridge: Cambridge University Press, 1983), 353, <https://doi.org/10.1017/chol9780521240154.019>. [8] Mehmet Ali Kapar, "Eyyâmü'l-Arab," in *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi* (Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1995), 14–15. [9] Jones, "The Maghazi Literature," 344. [10] Fayda, "Siyer ve Megâzî," 320; Öz, "İlk Siyer Kaynakları ve Müellifleri," 28–29. [11] Öz, "İlk Siyer Kaynakları ve Müellifleri." [12] Kister, "The Sîrah Literature." 355. [13] Fayda, "Siyer ve Megâzî," 320; M. Fuad Sezgin, "İslâm Tarihinin Kaynağı Olmak Bakımından Hadisin Ehemmiyeti," *İslâm Tetkikleri Enstitüsü Dergisi* 2, no. 1 (1956): 19. [14] Fayda, "Siyer ve Megâzî"; Wan Kamal Mujani, "Review of Traditional Sirah Literature: Early Sources of Sirah," *Jurnal Usuluddin* 25 (2007): 46,

http://apium.um.edu.my/journals/journal_usul/No_Usul.php. [15] Jones, "The Maghazi Literature.", 344. [16] Rosenthal, A History of Muslim Historiography, 66 . [17] Ramazan Şeşen, Müslümanlarda Tarih-Coğrafya Yazıcılığı (İstanbul: İSAR Vakfı Yayınları, 1998), 21. [18] Gregor Schoeler, The Biography of Muhammad: Nature and Authenticity , ed. James E. Montgomery, (Routledge Taylor & Francis Group, 2010), <https://doi.org/10.4324/9780203850060>. [19] Schoeler, The Biography of Muhammad: Nature and Authenticity . [20] Fayda, "Siyer Sahasındaki İlk Telif Çalışmaları," 359. [21] Kister, "The Sīrah Literature," 352. [22] Andreas Görke, "The Relationship between Maghāzī and Hadīth in Early Islamic Scholarship," Bulletin of the School of Oriental and African Studies 74, no. 2 (2011): 185, <https://doi.org/10.1017/S0041977X11000012>. [23] Şeşen, Müslümanlarda Tarih-Coğrafya Yazıcılığı, 21 . [24] Şeşen, Müslümanlarda Tarih-Coğrafya Yazıcılığı, 20 . [25] Şeşen, Müslümanlarda Tarih-Coğrafya Yazıcılığı, 24 . [26] İrfan Aycan, "Urve b. Zübeyr," in Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2012), 185. [27] Jones, "The Maghazi Literature," 345; Schoeler, The Biography of Muhammad: Nature and Authenticity, 22 . [28] Jones, "The Maghazi Literature," 345. [29] Fayda, "Siyer ve Megâzî," 322. [30] Şeşen, Müslümanlarda Tarih-Coğrafya Yazıcılığı, 27 . [31] Mehmet Özdemir, "Siyer Yazıcılığı Üzerine," Milet ve Nihal: İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi 4, no. 3 (2007): 133; Fayda, "Siyer ve Megâzî," 322.

Aycan, İrfan. "Urve b. Zübeyr." In Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi , 42:183–85. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2012.

Fayda, Mustafa. "Siyer Sahasındaki İlk Telif Çalışmaları." In Uluslararası Birinci İslam Araştırmaları Sempozyumu , 357–66. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, 1985.

———. "Siyer ve Megâzî." In Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi , 319–24. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2009.

Görke, Andreas. "The Relationship between Maghāzī and Hadīth in Early Islamic Scholarship." Bulletin of the School of Oriental and African Studies 74, no. 2 (2011): 171–85. <https://doi.org/10.1017/S0041977X11000012>.

Jones, J. "The Maghazi Literature." In Arabic Literature to the End of the Umayyad Period , edited by A. Beeston, T. Johnstone, R. Serjeant, and G. Smith, 344–51. Cambridge: Cambridge University Press, 1983.

Kapar, Mehmet Ali. "Eyyâmü'l-Arab." In Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi , 14–16. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1995.

Kister, M. J. "The Sīrah Literature." In Arabic Literature to the End of the Umayyad Period , edited by A. Beeston, T. Johnstone, R. Serjeant, and G. Smith, 352–67. Cambridge: Cambridge University Press, 1983. <https://doi.org/10.1017/chol9780521240154.019>.

Mujani, Wan Kamal. "Review of Traditional Sirah Literature: Early Sources of Sirah." Jurnal Usuluddin 25 (2007): 45–59. http://apium.um.edu.my/journals/journal_usul/No_Usul.php.

Öz, Şaban. "İlk Siyer Kaynakları ve Müellifleri." Ankara Üniversitesi, 2006.

Özdemir, Mehmet. "Siyer Yazıcılığı Üzerine." Milet ve Nihal: İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi 4, no. 3 (2007): 129–62.

Rosenthal, Franz. A History of Muslim Historiography . Proceedings of the American Philosophical Society . Second. Leiden: E. J. Brill, 1968.

Schoeler, Gregor. The Biography of Muhammad: Nature and Authenticity . Edited by James E. Montgomery. The Biography of Muhammad: Nature and Authenticity . Routledge Taylor & Francis Group, 2010. <https://doi.org/10.4324/9780203850060>.

Şeşen, Ramazan. Müslümanlarda Tarih-Coğrafya Yazıcılığı . İstanbul: İSAR Vakfı Yayınları, 1998.

Sezgin, M. Fuad. "İslâm Tarihinin Kaynağı Olmak Bakımından Hadisin Ehemmiyeti." İslâm Tetkikleri Enstitüsü Dergisi 2, no. 1 (1956): 19–36.

Utku, Nihal Şahin. "Biyografik Tarih Yazımı İçinde Siyer." Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 44 (2013): 263–90. <https://doi.org/10.15370/muifd.34916>.

[1] Mustafa Fayda, "Siyer ve Megâzî," Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2009), 319. [2] J. Jones, "The Maghazi Literature," Arabic Literature to the End of the Umayyad Period , ed. A. Beeston (Cambridge: Cambridge University Press, 1983), 344. [3] Jones, "The Maghazi Literature," 344; Mustafa Fayda, "Siyer Sahasındaki İlk Telif Çalışmaları," Uluslararası Birinci İslam Araştırmaları Sempozyumu (İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, 1985), 357; Şaban Öz, "İlk Siyer Kaynakları ve Müellifleri" (Ankara Üniversitesi, 2006), 23. [4] Öz, "İlk Siyer Kaynakları ve Müellifleri," 24. [5] Nihal Şahin Utku, "Biyografik Tarih Yazımı İçinde Siyer," Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 44 (2013): 270, <https://doi.org/10.15370/muifd.34916>. [6] Franz Rosenthal, A History of Muslim Historiography , Proceedings of the American Philosophical Society , Second (Leiden: E. J. Brill, 1968), 101. [7] M. J. Kister, "The Sīrah Literature," Arabic Literature to the End of the Umayyad Period , ed. A. Beeston, T. Johnstone, R. Serjeant. (Cambridge: Cambridge University Press, 1983), 353, <https://doi.org/10.1017/chol9780521240154.019>. [8] Mehmet Ali Kapar, "Eyyâmü'l-Arab," in Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1995), 14-15. [9] Jones, "The Maghazi Literature.", 344. [10] Fayda, "Siyer ve Megâzî.", 320; Öz, "İlk Siyer Kaynakları ve Müellifleri," 28-29. [11] Öz, "İlk Siyer Kaynakları ve Müellifleri." [12] Kister, "The Sīrah Literature." 355. [13] Fayda, "Siyer ve Megâzî", 320; M. Fuad Sezgin, "İslâm Tarihinin Kaynağı Olmak Bakımından Hadisin Ehemmiyeti," İslâm Tetkikleri Enstitüsü Dergisi 2, no. 1 (1956): 19. [14] Fayda, "Siyer ve Megâzî"; Wan Kamal Mujani, "Review of Traditional Sirah Literature: Early Sources of Sirah," Jurnal Usuluddin 25 (2007): 46, http://apium.um.edu.my/journals/journal_usul/No_Usul.php. [15] Jones, "The Maghazi Literature.", 344. [16] Rosenthal, A History of Muslim Historiography, 66 . [17] Ramazan Şeşen, Müslümanlarda Tarih-Coğrafya Yazıcılığı (İstanbul: İSAR Vakfı Yayınları, 1998), 21. [18] Gregor Schoeler, The Biography of Muhammad: Nature and Authenticity , ed. James E. Montgomery, (Routledge Taylor & Francis Group, 2010), <https://doi.org/10.4324/9780203850060>. [19] Schoeler, The Biography of Muhammad: Nature and Authenticity . [20] Fayda, "Siyer Sahasındaki İlk Telif Çalışmaları," 359. [21] Kister, "The Sīrah Literature," 352. [22] Andreas Görke, "The Relationship between Maghâzî and Hadīth in Early Islamic Scholarship," Bulletin of the School of Oriental and African Studies 74, no. 2 (2011): 185, <https://doi.org/10.1017/S0041977X11000012>. [23] Şeşen, Müslümanlarda Tarih-Coğrafya Yazıcılığı, 21 . [24] Şeşen, Müslümanlarda Tarih-Coğrafya Yazıcılığı, 20 . [25] Şeşen, Müslümanlarda Tarih-Coğrafya Yazıcılığı, 24 . [26] İrfan Aycan, "Urve b. Zübeyr," in Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2012), 185. [27] Jones, "The Maghazi Literature," 345; Schoeler, The Biography of Muhammad: Nature and Authenticity, 22 . [28] Jones, "The Maghazi Literature," 345. [29] Fayda, "Siyer ve Megâzî," 322. [30] Şeşen, Müslümanlarda Tarih-Coğrafya Yazıcılığı, 27 . [31] Mehmet Özdemir, "Siyer Yazıcılığı Üzerine," Milet ve Nihal: İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi 4, no. 3 (2007): 133; Fayda, "Siyer ve Megâzî," 322.

[1] Mustafa Fayda, "Siyer ve Megâzî," Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2009), 319.

[2] J. Jones, "The Maghazi Literature," Arabic Literature to the End of the Umayyad Period , ed. A. Beeston (Cambridge: Cambridge University Press, 1983), 344.

[3] Jones, "The Maghazi Literature," 344; Mustafa Fayda, "Siyer Sahasındaki İlk Telif Çalışmaları," Uluslararası Birinci İslam Araştırmaları Sempozyumu (İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları, 1985), 357; Şaban Öz, "İlk

Siyer Kaynakları ve Müellifleri" (Ankara Üniversitesi, 2006), 23.

[4] Öz, "İlk Siyer Kaynakları ve Müellifleri," 24.

[5] Nihal Şahin Utku, "Biyografik Tarih Yazımı İçinde Siyer," Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 44 (2013): 270, <https://doi.org/10.15370/muifd.34916>.

[6] Franz Rosenthal, A History of Muslim Historiography , Proceedings of the American Philosophical Society , Second (Leiden: E. J. Brill, 1968), 101.

[7] M. J. Kister, "The Sīrah Literature," Arabic Literature to the End of the Umayyad Period , ed. A. Beeston, T. Johnstone, R. Serjeant. (Cambridge: Cambridge University Press, 1983), 353, <https://doi.org/10.1017/chol9780521240154.019>.

[8] Mehmet Ali Kapar, "Eyyâmü'l-Arab," in Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1995), 14-15.

[9] Jones, "The Maghazi Literature.", 344.

[10] Fayda, "Siyer ve Megâzî.", 320; Öz, "İlk Siyer Kaynakları ve Müellifleri," 28-29.

[11] Öz, "İlk Siyer Kaynakları ve Müellifleri."

[12] Kister, "The Sīrah Literature." 355.

[13] Fayda, "Siyer ve Megâzî", 320; M. Fuad Sezgin, "İslâm Tarihinin Kaynağı Olmak Bakımından Hadisin Ehemmiyeti," İslâm Tetkikleri Enstitüsü Dergisi 2, no. 1 (1956): 19.

[14] Fayda, "Siyer ve Megâzî"; Wan Kamal Mujani, "Review of Traditional Sirah Literature: Early Sources of Sirah," Jurnal Usuluddin 25 (2007): 46, http://apium.um.edu.my/journals/journal_usul/No_Usul.php.

[15] Jones, "The Maghazi Literature.", 344.

[16] Rosenthal, A History of Muslim Historiography, 66 .

[17] Ramazan Şeşen, Müslümanlarda Tarih-Coğrafya Yazıcılığı (İstanbul: İSAR Vakfı Yayınları, 1998), 21.

[18] Gregor Schoeler, The Biography of Muhammad: Nature and Authenticity , ed. James E. Montgomery, (Routledge Taylor & Francis Group, 2010), <https://doi.org/10.4324/9780203850060>.

[19] Schoeler, The Biography of Muhammad: Nature and Authenticity .

[20] Fayda, "Siyer Sahasındaki İlk Telif Çalışmaları," 359.

[21] Kister, "The Sīrah Literature," 352.

[22] Andreas Görke, "The Relationship between Maghāzī and Hadīth in Early Islamic Scholarship," Bulletin of the School of Oriental and African Studies 74, no. 2 (2011): 185, <https://doi.org/10.1017/S0041977X11000012>.

[23] Şeşen, Müslümanlarda Tarih-Coğrafya Yazıcılığı, 21 .

[24] Şeşen, Müslümanlarda Tarih-Coğrafya Yazıcılığı, 20 .

[25] Şeşen, Müslümanlarda Tarih-Coğrafya Yazıcılığı, 24 .

[26] İrfan Aycan, "Urve b. Zübeyr," in Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2012), 185.

- [27] Jones, "The Maghazi Literature," 345; Schoeler, The Biography of Muhammad: Nature and Authenticity, 22 .
- [28] Jones, "The Maghazi Literature," 345.
- [29] Fayda, "Siyer ve Megâzî," 322.
- [30] Şeşen, Müslümanlarda Tarih-Coğrafya Yazıcılığı, 27 .
- [31] Mehmet Özdemir, "Siyer Yazıcılığı Üzerine," Milet ve Nihal: İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi 4, no. 3 (2007): 133; Fayda, "Siyer ve Megâzî," 322.